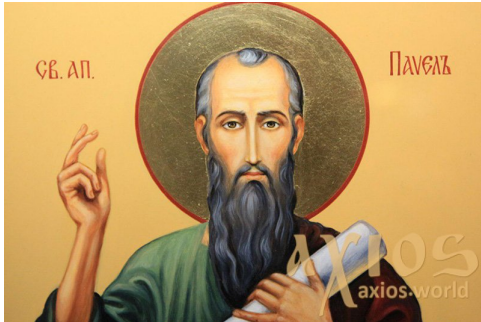

Остап Черхавський

Минуло ось уже близько двох тисяч років, як у світі вперше залунала Добра Новина Воплоченого Сина Божого Ісуса Христа про спасіння людини, яке дарується їй у заснованій Спасителем Церкві. Оскільки це месіанське благовіщення є універсальним, тобто зверненням до всіх народів, у Христовому задумі Церква постає як спасительна спільнота, в якій воєдино зібране все людство.

Для здійснення цієї місії Він покликав невелику когорту учнів-апостолів, яким, возносячись на небо, доручив: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав» (Мт 28,19-20). Відтоді і до сьогодні, попри численні гоніння та перешкоди, ні на мить не замовкає голос Христових місіонерів. Тому оцінюючи велику роль цих благовісників у звіщанні спасіння, дарованого Ісусом Христом у своїй Церкві, в цій публікації, дорогі читачі, хочу звернути вашу увагу на постать одного із найяскравіших представників – Павла з Тарсу. Про основні моменти із життя апостола Павла ми довідуємося безпосередньо від нього самого із послань, які він залишив, або з книги Діянь, яка фрагментарно передає події з його біографії. Базуючись на цих свідченнях, коротко сформуємо мозаїку його життя та місійної діяльності.

До зустрічі з Христом

Савло, саме так звали святого апостола до його навернення, походив з римської провінції Кілікія торговельного міста Тарсу, розташованого на південному березі сучасної Туреччини, яке славилось вирощуванням і переробкою льону. Майбутній апостол народів був вихідцем із заможної єврейської сім'ї, яка належала до місцевої діаспори. Про дату його народження достеменно невідомо, знаємо лише, що він народився десь між 5 та 10 роком по Різдві Христовому. За давнім єврейським звичаєм хлопчик був обрізаний

восьмого дня після народження і отримав на честь першого ізраїльського царя ім'я Савло, який, як і майбутній апостол, належав до коліна Веніямина. Діяння також згадують про римське громадянство, яке при народженні було дане Савлові, перевагою посідання якого міг похвалитися не кожен. Після здобуття початкової богословської освіти та опанування ремесла виготовлення наметів, вже юнаком Савла відправили до Єрусалима для продовження біблійно-богословських студій при одному з найвизначніших вчителів юдейського Закону Гамаліїлі. Після довгих років інтенсивного систематичного вивчення священних книг Старого Завіту та їх тлумачень, Савло запалав любов'ю до Мойсеевого Закону, ставши його ревним виконувачем та захисником, приналежним до касти фарисеїв. Після завершення навчання молодий рабин повернувся до рідного міста в ролі учителя тамтешньої спільноти. Через певний час маємо згадки про його прихід до Єрусалима вже як видатного представника боротьби проти християнства. В юдейській столиці, натхнений довірою Синедріону, Савло за його дорученням переслідував християн, яких вважав зрадниками віри та національно-релігійних традицій. Книга Діянь згадує Тарсіянина як того, хто схвалював каменування диякона Стефана, який, на думку фарисеїв, був богохульником та злісним порушником батьківських звичаїв. Запалений своєю місією, Савло вирушив на пошуки християн поза межами Палестини – в Дамаск, по дорозі до якого з ним сталася всім нам відома подія, яка назавжди перемінила Савлове життя...

Павло – Христовий апостол

«Савле, Савле! Чого ти Мене переслідуєш?... – Господи, хто Ти? – Я Ісус, що Його ти переслідуєш» (Ді 9,4-5). Цим діалогом розпочинається новий епізод у житті Савла – тепер уже апостола Ісуса Христа, якого Господь через одного зі своїх учнів у Дамаску покликав собі на служіння: «Іди, бо він (Савло) для мене вибране знаряддя, щоб занести моє ім'я перед поган, царів і синів Ізраїля» (Ді 9,15). Переживши глибокий катарсис внаслідок зустрічі з воскреслим Христом, Савло переконався, що християни мають рацію, що Ісус справді живий і не покинув світ. Він – Спаситель, посланий людям з небес. Не бажаючи марнувати й миті, колишній переслідувач послідовників Ісуса прийняв хрещення в Його ім'я та проголосив себе проповідником новоздобутої віри. З того часу починається Савлове апостольське служіння. Першими слухачами його керигми стали жителі Дамаска. Проте невдоволена верхівка розцінила апостола як заворушника, тому останній змушений був таємно покинути місто. Апостол вирушив до Єрусалима, але як той, хто донедавна був гонителем нової віри, зустрівся з недовірою з боку місцевої християнської громади та з ненавистю з боку колишніх соратників. Там за посередництва Йосифа Варнави, опікуна Єрусалимської Церкви, Савло зустрівся і поспілкувався з Петром. Все ж таки через недовірливе та упереджене ставлення єрусалимських християн святий повернувся до Тарсу. Згодом Варнава, який перебував з візитом в антіохійській спільноті, покликав Савла до себе, а звідти вони вирушили до Єрусалима, несучи туди пожертви від сирійських братів, адже тамтешні християни терпіли від голоду і нестач. Цей жест став першим знаком розбудови єдиної Церкви Христової, єдиного Божого народу, в

якому кожна спільнота відкрита одна на одну.

Наступний етап Савлового життя головний у його апостольській діяльності, адже є часом його великих місійних подорожей. Розглянемо кожен в загальних окресленнях. Отож незабаром після повернення з Єрусалима Тарсіянин разом з Варнавою та Марком (який був їхнім супутником лише протягом першої половини місії) відправився у свою першу апостольську подорож. Її маршрут включав весь Кіпрський острів і південну частину Малої Азії. Саме тоді Христове Євангеліє прийняли такі громади, як Антіохія Пісідійська, Іконія, Лістра і Дервія, відомі нам як галатські Церкви. Після повернення з місії апостол Павло взяв участь в апостольському соборі в Єрусалимі, де палко виступав проти необхідності для новонавернених з язичництва християн дотримуватися приписів Мойсеєвого Закону.

Другу апостольську подорож апостол Павло здійснив разом з Силою, одним із сімдесяти Христових учнів, шанованим членом Єрусалимської Церкви. Спочатку він відвідав раніше засновані ним Церкви в Малій Азії, де у Лістрі зустрів свого улюбленого учня Тимофія – невтомного помічника у подальших місійних зверненнях, а від Троади продовжив подорож з апостолом Лукою, який там до них приєднався. Звідти місіонери вирушили до Македонії, де заснували громади у Филипах, Солуні й Верії. З Македонії Павло прийшов до Афін і Коринту, затримавшись в останньому на півтори роки. Звідси він послав два послання до Солунян. Згодом Павло відправився в Єрусалим, відвідавши дорогою Ефес і Кесарію, а з Єрусалима прибув в Антіохію.

Після недовгого перебування в Антіохії Павло здійснив третю апостольську подорож, відвідавши спочатку, за своїм звичаєм, раніше засновані малоазійські Церкви, а потім зупинився в Ефесі, де протягом двох років щодня проповідував у школі якогось Тирана. Звідси він написав своє послання до Галатів як реакцію на посилення позиції тих, хто дотримувався юдейських звичаїв, а також перше послання до Коринтян з приводу виниклих там безладів та як відповідь на їхнє до нього звернення. Згодом повстання, підняте проти Павла майстром срібних справ Димитрієм, який бачив у апостолі конкурента, змусило проповідника залишити Ефес, і він відправився в Македонію. В дорозі Павло отримав від ще одного свого сподвижника Тита звістку про стан Коринтської Церкви і про сприятливий вплив його послання. Тому Павло відправив з ним із Македонії друге послання до Коринтян. Незабаром він і сам прибув у Коринт, звідки написав послання до Римлян, маючи намір після Єрусалима відправитися в Рим і далі на захід. В Єрусалимі через народний бунт, що виник проти нього, апостол народів був узятий під варту римською владою і опинився в ув'язненні. Скориставшись римським громадянством, він забажав, щоб його відправили до Риму на кесарів суд. Однак зазнавши корабельної аварії біля о. Мальти, апостол тільки згодом досяг Риму, де користувався великою поблажливістю римської влади і вільно проповідував. Не раніше

цього першого римського ув'язнення були написані так звані «пастирські послання», перше і друге до Тимотея та Послання до Тита.

На цьому етапі закінчується розповідь книги Діян про Павлову місію. Реконструюючи подальшу участь святого апостола з його послань, дослідники припускають, що, можливо, невтомний проповідник вирушив до Іспанії здійснюючи свій давній задум. Також вимальовується його повернення до Ефесу та на о. Крит. Нам невідомо, коли і де апостол народів був ув'язнений знову, проте залишається факт, що його знову привезли до столиці імперії. Тут римське громадянство Павлові не допомогло, адже це був час жорстоких переслідувань за імператора Нерона. Для апостола настав час свідчення кров'ю, яке він зустрів з радістю справжнього христового учня ймовірно у 67-му році, «біг скінчивши, та віру зберігши» (пор. 2Тим 4,7).

Коротко змалювавши життя Павла з Тарсу, гонителя, який став апостолом, бачимо, що він, як ніхто інший, потрудився у проголошенні Доброї Новини про спасіння людства, подарованого Господом Ісусом. Саме Павлу, апостолу народів, ми найбільше завдячуємо тим, що християнська віра поширилась так далеко поза Юдеєю. Тож надихнімося його прикладом у звіщанні Христової благовісті ставши, як і апостол, «всім для всіх, щоб конче деяких спасти» (пор. 1Кор 9,22).

Остап ЧЕРХАВСЬКИЙ, Апостол Павло і проповідь християнства у світі // СЛОВО №2 (78)